

EBRIS

We know
books

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII**

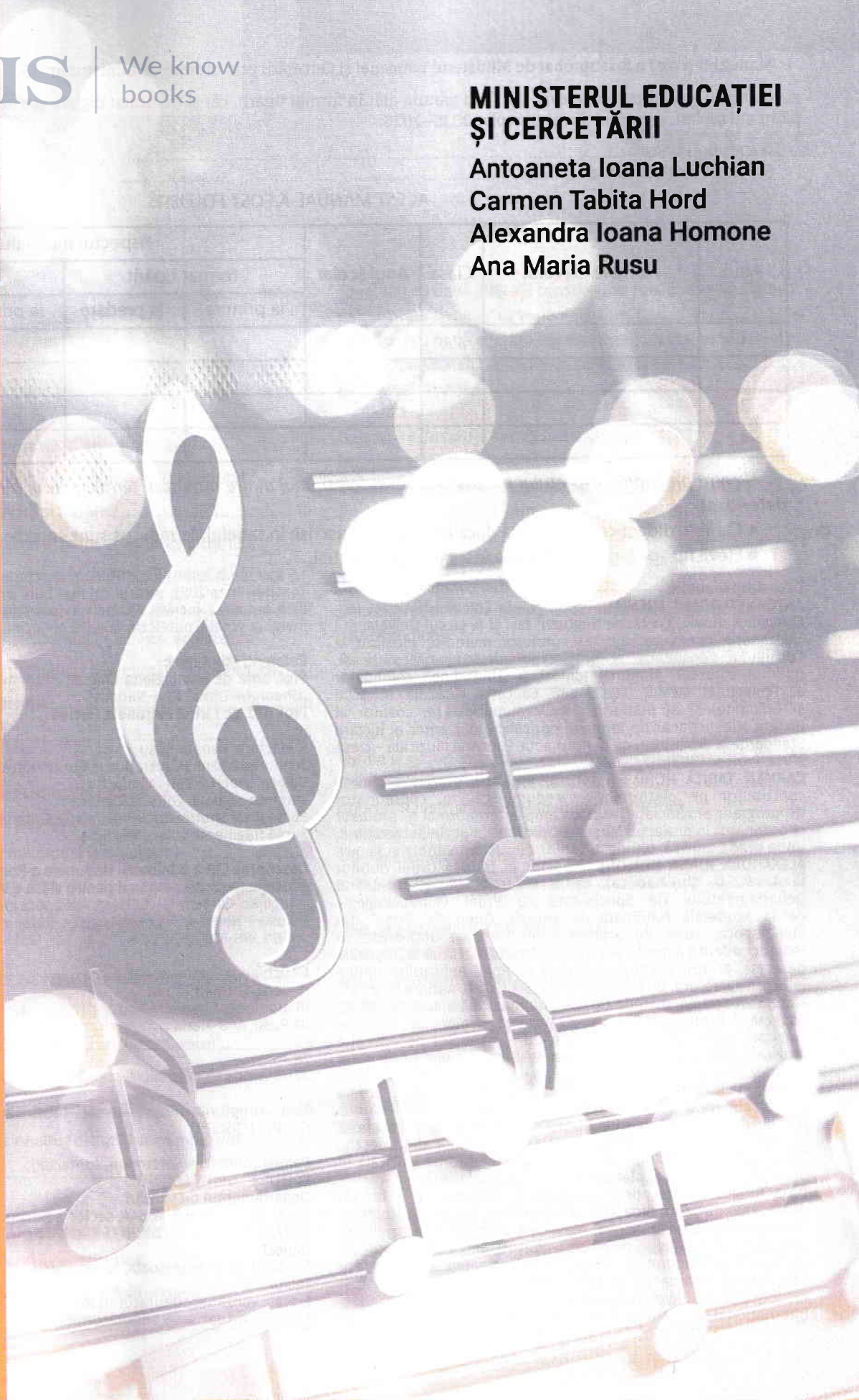
Antoaneta Ioana Luchian

Carmen Tabita Hord

Alexandra Ioana Homone

Ana Maria Rusu

Educație muzicală

CORINT
LOGISTIC

Cuprins

Cuvânt-înainte.....	5	Tonalități cu două alterații constitutive: tonalitatea Re Major • tonalitatea si minor cu variantele sale.....	44	
Competențe generale și specifice	6	Tonalități cu două alterații constitutive: tonalitatea Si bemol Major • tonalitatea sol minor cu variantele sale.....	46	
RECAPITULARE ÎNIȚIALĂ	7	Evaluare continuă	48	
Unitatea I. CÂNT VOCAL ȘI INSTRUMENTAL				
Elemente de tehnică vocală și instrumentală				
Cânt vocal: respirație, dicție și emisie vocală, controlul intonatei, precizie ritmică și frazare	10	Unitatea V. RITMUL. PROCEDEE VARIAȚIONALE RITMICE ȘI MELODICE		
Gesturi dirijorale (tactarea măsurii, pregătirea intrărilor, urmărirea intrărilor succesive, închideri, diferențe dinamice și agogice).....	14	Ritmul (actualizare)	50	
Elemente de tehnică instrumentală – emisie, acuratețe a intonatei, diferențieri timbrale și dinamice, precizie ritmică (blockflöte, chitară, percuție).....	16	Procedee variaționale ritmice: ritmul punctat și ritmul sincopat.....	51	
Evaluare continuă	20	Procedee variaționale melodice: ornamentarea unei linii melodice date.....	53	
Unitatea II. ORGANIZĂRI SONORE MODALE				
Moduri diatonice de 6 și 7 sunete				
Sisteme sonore: Sistemul modal (actualizare)	22	Conceperea unor aranjamente/acompaniamente ritmice sau melodice.....	55	
Moduri diatonice de 6 și 7 sunete	24	Măsuri compuse eterogene (mixte).....	56	
Evaluare continuă	26	Evaluare continuă	58	
Unitatea III. ELEMENTE DE FOLCLOR MUZICAL: TRADIȚII, OBICEIURI, DANSURI DIN DIVERSE ZONE GEOGRAFICE				
Genuri muzical folclorice – clasificare (actualizare)	28	Unitatea VI. GENURI ȘI FORME MUZICALE		
Genuri folclorice neocasionale: Dansuri din diferite zone geografice.....	30	Forme și genuri muzicale – clasificare (actualizare).....	60	
Genuri folclorice ocazionale: Folclorul anotimpurilor.....	34	Forma de rondo: elemente de structură.....	61	
Evaluare continuă	40	Concertul instrumental: elemente de structură.....	62	
Unitatea IV. ORGANIZĂRI SONORE TONALE				
Tonalități cu două alterații constitutive				
Sisteme sonore: Sistemul tonal – trăsături generale (actualizare).....	42	Simfonia: elemente de structură	64	
Unitatea VII. MUZICA SECOLULUI XX: GENURI DE DIVERTISMENT				
Muzica de divertisment – istoric, trăsături generale, clasificări.....				74
Aspecte ale muzicii în societatea de astăzi: jazz, pop, rock etc.				75
Evoluții în context socio-politic ale muzicii: observarea diferitelor roluri sociale ale muzicii.....				82
Evoluții în context socio-politic ale muzicii: tema războiului în muzică.....				84
Evaluare continuă				86
RECAPITULARE FINALĂ.....				87
Rezolvarea testelor de evaluare și autoevaluare.....				90
Moment de reflecție.....				90
REPERTORIU				91
Glosar.....				96

1

Cânt vocal și instrumental

Elemente de tehnică vocală și instrumentală

Cânt vocal: respirație, dicție și emisie vocală, controlul intonației, precizie ritmică și frazare

Gesturi dirijorale (tactarea măsurii, pregătirea intrărilor, urmărirea intrărilor succesive, închideri, diferențe dinamice și agogice)

Elemente de tehnică instrumentală* – emisie, acuratețe a intonației, diferențieri timbrale și dinamice, precizie ritmică (blockflöte, chitară, percuție)

Evaluare continuă

După parcurgerea acestei unități de învățare, vei fi capabil:

- să folosești în practica de zi cu zi elementele de tehnică vocală și instrumentală;
- să interpretezi vocal cel puțin 3 lucrări muzicale;
- să interpretezi instrumental cel puțin 2 lucrări muzicale;
- să realizezi un acompaniament instrumental al unor lucrări muzicale.

Cânt vocal și
instrumental
1.1; 1.2; 1.3.

Elemente de limbaj
muzical
2.2.

Aspecte culturale
eteronomice și
interdisciplinare
3.1; 3.3.

Cânt vocal: respirație, dicție și emisie vocală, controlul intonației, precizie ritmică și frazare

Ascultă on-line cunoscuta melodie *Don't Worry, Be Happy* a muzicianului Bobby McFerrin, notând în caiet observațiile tale legate de linia melodică și de elementele ce constituie acompaniamentul acesteia.

Vocea umană este cel mai expresiv și natural instrument muzical. Asocierea cu puterea emoțională a cuvântului contribuie la transmiterea directă a mesajului artistic. Vocea are aceleași însușiri ca sunetul muzical (înălțime, durată, intensitate și timbru), la care se adaugă: **justețea** (precizia și capacitatea vocii de a cânta corect), **suplețea** (ușurința unei voci de a se adapta la discursul muzical) și **expresivitatea** (capacitatea vocii de a exprima idei și sentimente capabile să trezească emoții). Ea este **educabilă** și poate fi dezvoltată cu ajutorul exercițiilor de cultură vocală. Aceste exerciții includ elemente ce contribuie la dezvoltarea respirației, emisieii, intonației sau dicției.

Știi că?

Melodia *Don't Worry Be Happy* a muzicianului Bobby McFerrin a fost înregistrată a capella în anul 1988 și nu folosește niciun instrument muzical. Toate elementele de acompaniament sunt realizate vocal de interpret și includ elemente de percție corporală și de *beatbox*. În 2011, melodia a fost inclusă pe lista *Cele mai bune 15 melodii din toate timpurile*, realizată de cititorii revistei de specialitate *Rolling Stone*.

Accesează manualul digital și exersează exercițiile de cultură vocală menite a-ți dezvolta atât emisia și intonația vocală, cât și ambitusul sau dicția.

1. Solfegiază și cântă apoi cu text melodia *O, lume, ce frumoasă ești*, de Ludwig van Beethoven. Reține faptul că linia melodică are rolul de a susține mesajul textului literar.

O, lume, ce frumoasă ești!

Ludwig van Beethoven

2. Răspunde, în caiet, la următoarele cerințe:

- Explică următoarele versuri: „Râd lunci și dealuri ca-n povești/ O, lume, ce frumoasă ești!”
- Care este modalitatea de transpunere în plan muzical a celor două versuri analizate?
- Care este rolul coroanei din măsura 13 a melodiei?

Portofoliu

Folosind modelul din secțiunea **Portofoliu** a manualului digital, completează o fișă de compozitor pentru Bobby McFerrin.

Cântul vocal se bazează pe contopirea dintre cuvânt și melodie. În interpretarea unei melodii, vei ține cont, în primul rând, de mesajul versurilor și apoi de modalitățile de redare a acestora prin intermediul melodiei.

Textul unei lucrări muzicale poate influența, în mod definitoriu, elementele de limbaj ale melodiei. Un cântec de dragoste va avea o structură diferită de cea a unui cântec de luptă.

Observă!

1. Accesează, în manualul digital, partitura piesei *Fragile*, din repertoriul muzicianului Sting. Solfegiază și cântă cu text melodia.

2. Folosind aplicația *Google Translate*, tradu versurile melodiei. Încearcă să cânti piesa, înlocuind textul original cu cel tradus. Ce observi?

Descoperă!

1. Solfegiază și cântă cu text prima strofă din cântecul patriotic *Drum bun* de Timotei Popovici.

2. Identifică elementele de limbaj muzical ce conferă lucrării caracterul dinamic.

3. Notează observațiile tale în caiet

Drum bun

de Timotei Popovici

Drum bun, drum bun to - ba ba - te Drum bun bravi ro - mâni
Cu sa - cul le - gat în spa - te, Cu ar - me - le - n mâni.

Fi - e zi cu soa - re, Sau ce - rul se - nin
Fi - e ploii, nin - soa - re Noi mer - gem vo - ios.

Exersează!

1. Învăță după auz și interpretează împreună cu colegii de clasă melodia *Bridge Over Troubled Water* de Simon & Garfunkel.

2. Transcrie în caiet tabelul de mai jos, completând informațiile solicitate:

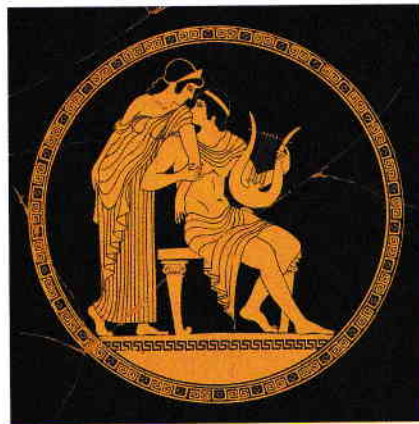
Lucrarea muzicală	Caracter	Tematică	Stări/sentimente transmise ascultătorului
<i>O, lume, ce frumoasă ești!</i>			
<i>Fragile</i>			
<i>Drum bun</i>			
<i>Bridge Over Troubled Water</i>			

Știi că?

Izvoarele istorice au înregistrat existența cântecelor încă din secolul al XIV-lea î.H. Tăblițele de lut descoperite în 1950 în Ugarit, Siria, conțin un fragment dintr-o odă închinată zeiței Nikkal (o formă de notație muzicală a unui fragment melodic, textul odei notat în scriere cuneiformă și indicații de interpretare instrumentală pentru liră cu nouă corzi).

Prima lucrare păstrată integral provine din secolul I d.H. Epitaful *Seikilos* a fost descoperit pe o coloană antică din marmură ce marca mormântul unei femei din Turcia.

Jurnalul meu muzical

Notează în jurnalul tău muzical toate melodiile pe care le ascuți timp de o săptămână. Realizează o clasificare în *playlist*-uri tematice (ex.: *Cântece de dragoste*, *Melodii de dans* etc.). Ce *playlist* are cele mai multe elemente?

 Portofoliu

Caută pe internet informații despre Imnul Uniunii Europene, Imnul Franței și Imnul Marii Britanii, notând pe fișe separate informațiile descoperite: titlul, autorul muzicii și a versurilor, anul compunerii și contextul istoric, anul adoptării, mesajul transmis prin muzică și text.

 Portret de compozitor

Anton Pann (1790-1854) a fost un compozitor, poet, folclorist și muzicolog român, care a compus muzica Imnului de Stat al României, *Deșteaptă-te, române!*. Creația sa cuprinde atât lucrări muzicale teoretice (*Bazul teoretic și practic al muzicii bisericesti sau Gramatica melodică, Mica gramatică musicală teoretică și practică*), cât și colecții muzicale de folclor (*Versuri mușicești, Poezii deosebite sau Cântece de lume, Spitalul amorului sau Cântătorul dorului*).

Accesează manualul digital și interpretează după auz Imnul de Stat al României, *Deșteaptă-te, române!*, de Anton Pann.

Notează în caiet principalele trăsături ale melodiei: tematica versurilor, caracterul melodiei, elementele de limbaj folosite (tempo, nuanțe, formule ritmice și melodice).

 Amintește-ți!

Imnul de Stat este o creație vocală, instrumentală sau vocal-instrumentală. Imnul este adoptat oficial ca simbol al unei națiuni sau stat. România a avut șapte imnuri de stat:

- *Marșul triumfal și primirea steagului și a Măriei Sale Prințul Domnitor* - muzică: de Eduard Hübsch (1862);
- *Imnul regal* - versuri: V. Alecsandri, muzică: Eduard Hübsch (1884);
- *Zdrobite cătușe*, versuri: Aurel Baranga, muzică: Matei Socor (1948);
- *Te slăvim, Românie!* - versuri: Eugen Frunză și Dan Deșliu, muzica: Matei Socor - 1953;
- *Pe al nostru steag e scris Unire* - versuri: Andrei Bârseanu, muzică: Ciprian Porumbescu (1975);
- *Trei culori* - muzică: Ciprian Porumbescu, versuri adaptate de regimul comunist (1977);
- *Deșteaptă-te, române!* - versuri: Andrei Mureșanu, muzică: Anton Pann (adoptat 1989).

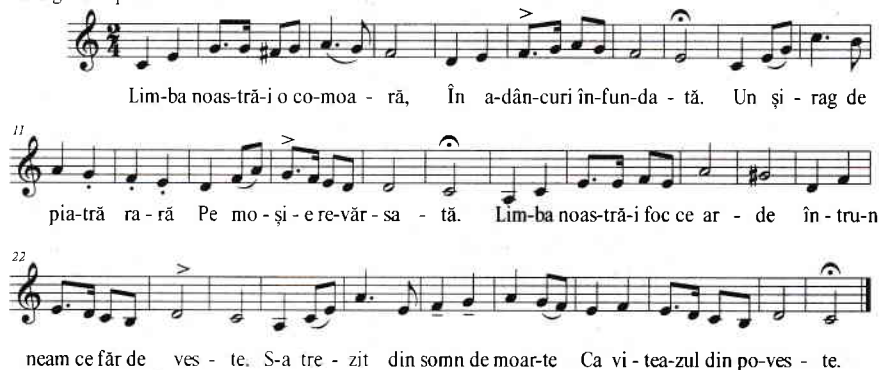
 Exersează!

1. Solfegiază și cântă cu text melodia *Limba noastră*, de Alexandru Cristea.

Limba noastră

muzica: Alexandru Cristea
versuri Alexie Mateevici

Allegretto espressivo

2. Citește, cu atenție, textul complet al cântecului din manualul digital. Identifică tematica versurilor și încadrează cântecul într-un gen muzical cunoscut.

3. Reține faptul că acest cântec a fost declarat Imnul de Stat al Republicii Moldova în anul 1995. Care crezi că au fost trăsăturile ce au determinat această alegere? Notează concluziile tale în caiet.

1. Solfegiază și cântă cu text melodia *April*, de Stephen C. Foster.

April

Stephen C. Forster

În glas au a - li - nări de li - ră. Pe frunți un ră - să - rit de zori.

La și - pot un - de po - po - si - ră s - au a - du - nat pri - vi - ghe - tori.

Iar ză - ul dra - gos - tei. A - pril Din do - uă mâini fă - cea o

floa - re Și fi - e - ca - re - m - bră - ț - i - sa - re, O sa - lu - ta din crengi ca - ntri.

2. Citește cu atenție versurile melodiei și încadrează, din punct de vedere tematic, melodia într-un gen muzical cunoscut.

3. a) Accesează, în manualul digital, partitura melodiei *April* pentru cor pe două voci egale. Cu ajutorul profesorului, învață vocea a II-a.

b) **Activitate în echipă:** Cântați în clasă melodia în varianta corală. Ce variantă îți place mai mult?

Amintește-ți!

Vocea umană se clasifică, în funcție de timbru, în: voci masculine, voci feminine și voci de copii. Accesează în manualul digital tabelul vocilor umane și transcrie-l în caietul de muzică.

Corul este un ansamblu vocal ce reunește voci de același tip (voci de copii, voci feminine, voci masculine) sau mixte. Formațiile corale pot interpreta lucrări corale *a capella* sau cu acompaniament instrumental.

Exersează!

1. Accesează, în manualul digital, partitura canonului *Toamna*, de Henry Purcell.

2. Solfegiază și cântă cu text melodia.

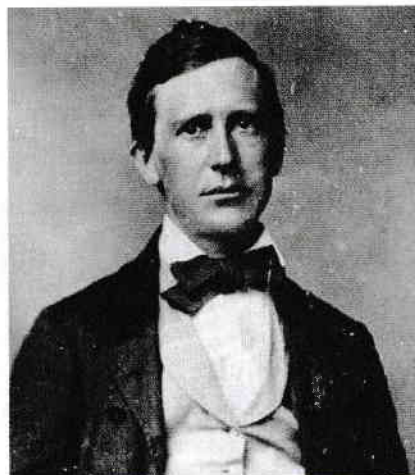
3. **Activitate în echipă:** Cântați în clasă melodia în canon pe două și, respectiv, trei voci.

Provocare creativă

Împărțiți clasa în două grupe egale ca număr de membri. În echipă, alegeți 3-4 melodii cu ajutorul cărora să realizați un moment artistic vocal pe o temă preferată de voi (ex.: *Toamna*, *Adolescența*, *Natura* etc.) Prezentați-le colegilor momentul vostru.

Indicii de rezolvare: Puteți alege melodii din repertoriul contemporan sau din melodiile învățate în clasă. Pentru mai multă inspirație, accesează secțiunea Repertoriu (p. 91).

Portofoliu

Folosind modelul din secțiunea **Portofoliu** a manualului digital, completează o fișă de compozitor pentru Stephen C. Foster.

Portret de compozitor

Henry Purcell (1659-1695) a fost un compozitor englez, reprezentant al Barocului muzical. Creația sa cuprinde: lucrări orchestrale (suite), lucrări instrumentale de cameră (sonate, fantezii) și lucrări vocal-instrumentale (lucrări liturgice sau vocale). Purcell rămâne în istoria muzicii drept cel mai important creator de operă din Barocul englez. Cele mai semnificative creații de gen sunt: *Dido și Eneas*, *Regele Arthur*, *Crăiasa zânelor*, *Dioclesian*.

Gesturi dirijorale (tactarea măsurii, pregătirea intrărilor, urmărirea intrărilor succesive, închideri, diferențe dinamice și agogice)

Știi că?

În Evul Mediu, ansamblurile instrumentale interpretau lucrările muzicale fără dirijor. Corul era dirijat de maestrul de cor, prin mișcări ale brațelor ce sugerau mersul melodiei, punctând intrările vocilor.

În secolul al XVI-lea, ansamblurile instrumentale mai ample, dar și apariția unor genuri precum opera sau baletul au făcut necesară apariția unui dirijor. Acesta folosea un baston pe care îl lovea de pământ pentru a tacta timpii muzicali.

În 1687, balerinul și compozitorul francez **Jean-Baptiste Lully** și-a lovit degetul mare de la picior cu bastonul de dirijat în timpul unui spectacol. Deoarece a refuzat să trateze rana, aceasta s-a infectat, compozitorul murind de cangrenă în scurt timp.

Paul Mignard, *Jean-Baptiste Lully*
(cca 1680)

Observă!

1. Vizionează on-line *Rapsodia Română*, de George Enescu, în interpretarea Orchestrei Filarmonicii „George Enescu”, dirijată, în 1978, de Sergiu Celibidache, urmărind cu atenție dirijorul, relația dintre gesturile sale și muzică și notându-ți observațiile în caiet.

2. **Activitate în echipă:** Organizați în clasă o dezbatere cu tema *Rolul dirijorului în transmiterea mesajului muzical*. Notați-vă concluziile în caiet.

Descoperă!

1. Ascultă Partea a II-a a *Simfoniei nr. 94 în Sol Major (H1/94)*, „Surpriza”, de Joseph Haydn. Folosind un creion, încearcă să dirijezi lucrarea, marcând schimbările dinamice și agogice (nuanțe, tempo, schimbări de tempo) prin schimbarea de poziție a mâinilor: pentru nuanțele mici, mâinile sunt mai apropiate de corp, pentru nuanțele mari, mâinile sunt depărtate de corp și gesturile sunt ample; pentru un tempo rapid, mișcările mâinilor sunt mai rapide etc.

2. Folosind aceleași principii, dirijează lucrarea *Heal the World* a muzicianului Michael Jackson.

3. Observă diferențele dintre cele două piese. Care dintre ele consideri că este mai ușor de tactat?

Reține!

Dirijorul este persoana care coordonează, din punct de vedere muzical, o orchestră sau un cor. Dacă lăsăm mai mulți muzicieni cu o partitură singuri, într-o cameră, cu siguranță, vom primi cel puțin 50 de idei diferite despre modul în care ar trebui să fie interpretată muzica.

Un dirijor este **mesagerul compozitorului** – el este cel care are viziunea de ansamblu a întregii partituri, urmărind transmiterea corectă a mesajului muzical al lucrării către public.

Bagheta este un bețișor de aluminiu, lemn sau fildeș, ținut, de obicei, de către dirijor în mâna dreaptă. Bagheta este folosită în arta dirijatului orchestral și contribuie la o mai bună precizie în tactare.

Observă!

Urmărește, în manualul digital, filmul de prezentare a schemelor de tactare dirijorală, notând în caiet observațiile tale legate de: poziția corpului și a mâinilor, distanța mâinilor față de corp și direcția în care acestea se mișcă.

Urmărește, în manualul digital, Corul Național de Cameră „Madrigal – Marin Constantin”, sub conducerea dirijorului Marin Constantin.

Notează în caiet observațiile tale legate de:

- modalitatea de dirijare;
- atitudinea dirijorului (mimică, gesturi) din timpul repetițiilor, respectiv din concert.

Reține!

Tactarea dirijorală se compune din trei elemente: **pregătire** (avântul dirijoral), **tactare propriu-zisă** (distanța fizică pe care o parcurge brațul pe un timp muzical) și **recul** (consecința energiei degajate de impulsul timpului de pe tactarea propriu-zisă). Dirijatul are la bază trei scheme de tactare: pe doi, trei și patru timpi.

Dirijorul nu tacează măsurile în mod rigid. Gesturile sale exprimă mereu ceva. Există, astfel, gesturi ale mâinii care sugerează, cu aproximație, înălțimile sau nuanțele sunetelor prin poziționarea brațelor mai sus sau mai jos. **Auftakt-ul dirijoral** (gestul inițial) este gestul cel mai important, deoarece el are capacitatea de a pune în mișcare o masă mare de oameni. Acest gest trebuie să exprime atât **tempo-ul** (viteza), cât și **dinamica** (anume, cât de tare sau cât de încet trebuie să înceapă o lucrare muzicală).

Aplică!

1. Solfegiază și cântă cu text cântecul *Banaha*.

Banaha Canon

Cântec din folclorul congolez

2. **Activitate în echipă:** Cântați melodia în canon pe două voci: când vocea I ajunge la reperul B, vocea a II-a intră în discurs de la reperul A.

3. **Succesiv, dirijați-vă colegii, integrând cunoștințele din această lecție:** scheme de tactare, intrări succesive, planuri dinamice, expresivitatea mișcărilor dirijorale.

Știi că?

O partitură generală pe care lucrează un dirijor are, în fiecare pagină, minimum 16 portative. Fiecare dintre ele corespunde unui singur instrument muzical. Partitura generală a unei opere poate ajunge și până la 300 de pagini. Deseori, dirijorii învață liniile melodice ale fiecărui instrument pe de rost, pentru a putea coordona precis fiecare element în timpul concertului.

Portofoliu

Realizează un proiect în care să surprinzi particularitățile stilului dirijoral al lui Sergiu Celibidache (dirijor de orchestră) și al lui Marin Constantin (dirijor de cor).

Indicii de rezolvare: Vei ține cont de atitudine, expresivitate, implicare afectivă a fiecărui dirijor. Folosește schema de realizare a unui proiect din manualul digital.

Jurnalul meu muzical

Consideri că dirijatul coral e diferit de cel orchestral? Citește cele două portrete din manualul digital și descoperă ce elemente au în comun aceste două mari personalități. De ce nu există dirijori în rock sau pop?

Elemente de tehnică instrumentală – emisie, acuratețe a intonației, diferențieri timbrale și dinamice, precizie ritmică (blockflöte, chitară, percuție)

Ascultă timp de un minut ce se întâmplă în jurul tău. Analizează zgomotele și sunetele produse de cei de lângă tine. Realizează acest exercițiu și în pauze, în drum spre casă sau acasă. Ce observi?

Instrumentele de percuție reprezintă una dintre cele mai diverse categorii de instrumente muzicale. Ele produc sunete prin atingere, lovire și agitare. Chiar și cu ajutorul propriului corp poți simula elemente de percuție. **Percuția corporală** este realizată prin bătăi din palme, pocnituri din degete, lovituri în podea sau cu ajutorul cavității bucale.

1. Audiază on-line și interpretează după auz piesa *Hymn for the weekend* din repertoriul formației Coldplay.

2. Analizează cu atenție acompaniamentul propus. Împreună cu colegii de clasă, veți realiza un acompaniament ritmic pentru cântecul *Hymn for the weekend*. Veți avea nevoie de 3 elemente: tobă, cinele și bătăi din palme. Toba și cinelele sunt pe același portativ (*drum set*), iar bătăile din palme, pe portativul al II-lea (*clap*). Cinelele sunt notate cu x.

Hymn for the weekend

Coldplay

♩ = 90

The musical score is written for three parts: Drum Set, Clap, and D.S. (Drum Set). The tempo is marked as ♩ = 90. The score is divided into three sections: A, B, and C. Section A is marked with a '4' and a '4' in a box. Section B is marked with a '4' and a '4' in a box. Section C is marked with a '5' and a '5' in a box. The Drum Set part uses a 4/4 time signature and features a pattern of quarter notes and eighth notes. The Clap part uses a 4/4 time signature and features a pattern of quarter notes and eighth notes. The D.S. part uses a 4/4 time signature and features a pattern of quarter notes and eighth notes. The Clap part uses a 4/4 time signature and features a pattern of quarter notes and eighth notes. The D.S. part uses a 4/4 time signature and features a pattern of quarter notes and eighth notes.

3. Reascultă piesa și potrivește cele 3 ritmuri în funcție de momentele melodiei. Improvizează cu percuție corporală și alte combinații ritmice.

Univers muzical

Intră pe canalul *Musication* de pe Youtube. Caută exercițiile ritmice pentru piesele *Trepak* din *Spărgătorul de nuci*, de P.I. Ceaikovski, și *Marșul lui Radetzky*, de Johann Strauss-tatăl. Joacă-te, mai întâi, cu instrumentele de percuție indicate, iar apoi, cu ajutorul percuției corporale, realizează exercițiile.

Portret de compozitor

Coldplay (1996–prezent) este o formație de rock britanică din care fac parte: Chris Martin (voce și pian), Jonny Buckland (chitară), Guy Berryman (chitară bas) și Will Champion (tobe). Trupa a dobândit recunoașterea mondială odată cu lansarea cântecului *Yellow*, în anul 2000. Discografia Coldplay include albumele: *Parachutes* (2000), *A Rush of Blood to the Head* (2002), *X&Y* (2005), *Viva la Vida* (2008), *Mylo Xyloto* (2011), *Ghost Stories* (2014), *A Head Full of Dreams* (2015) și *Everyday Life* (2019). Melodia *Hymn for the Weekend* a fost inclusă în albumul *A Head Full of Dreams*.

Portofoliu

Accesează din manualul digital harta instrumentelor muzicale de percuție.

Lucrați în perechi! Împreună cu colegul de bancă construiți 3 instrumente de percuție din materiale reciclabile.